

Motion till riksdagen 2024/25:3029

av **Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)**

Jämlika villkor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en översyn av systemet med assistansersättning vid sjukhusvistelse och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna att förtydliga att habiliteringsstöd även ska gälla för beslut om daglig verksamhet enligt socialtjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell uppföljning för att säkerställa att kommunerna fullföljer sina skyldigheter med det förebyggande arbetet kring våld mot funktionsnedsatta, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Målet för funktionshinderspolitiken är att personer med funktionsnedsättning ska ha likvärdiga levnadsförhållanden med övrig befolkning. De ska få det stöd som behövs och ges möjligheter till goda levnadsvillkor.

Lagen om stöd och service (LSS) är en rättighetslag som innebär att en person ska få tillgång till någon av de insatser som lagen erbjuder så länge individen uppfyller de kriterier för behov som lämnas inom lagens ramar. LSS, och framför allt Assistansreformen, har blivit en frihetsreform som förbättrat livskvaliteten för många i behov av

stöd och hjälp. Det är oroväckande att LSS ursprungliga intentioner, vad gäller personlig assistans, förefaller ha urgröpts genom illa förd politik, där besparingar görs inom assistansen för att klara en flyktingkris, där uppmaningen via regleringsbrev till Försäkringskassan är att bryta utvecklingen av antalet timmar inom assistansersättningen, och inte minst genom begränsande domar.

Insatserna i LSS måste värnas och likvärdiga förhållanden måste stå högst på agendan.

Assistansersättning vid sjukhusvistelse

När assistansberättigade vårdas på sjukhus är huvudregeln att det inte utgår någon assistansersättning, enligt Försäkringskassans vägledning. Ersättning vid kortare sjukhusvistelse kan dock beviljas om det finns särskilda skäl (106 kap. 25 § SFB). Enligt det allmänna rådet till 106 kap. 25 § SFB bör som kortare tid räknas en tid om högst fyra veckor (Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:6) om assistansersättning). När det handlar om barn ska det bedömas om hjälpbehovet under en sjukhusvistelse faller under normalt föräldraansvar.

Det kan bli betydande konsekvenser för den enskilde att inte beviljas assistansersättning vid sjukhusvistelse. Sjukhuspersonal har ofta alldeles för många patienter och för mycket att göra, och det är inte alltid de har tid att hjälpa till med till exempel måltider, toalettbesök, förflyttningar eller övriga tidskrävande behov som kan finnas. Assistans som kräver ingående kunskap om dig är ett grundläggande behov enligt LSS. Behovet annan hjälp som kräver ingående kunskap handlar om behov av assistans som inte är rent praktisk, men som behövs för att du ska tillgodose ett grundläggande behov. Det kan handla om kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser där assistenten måste känna den assistansberättigade väl. Det kan handla om assistans där assistenten använder sin kunskap för att motivera till att äta, klä av eller på sig, sköta sin hygien eller kommunicera. Det finns också tillfällen när det handlar om assistans för att se till att den assistansberättigade inte skadar sig själv eller andra i form av så kallad aktiv tillsyn av övervakande karaktär.

Sjukhusvistelse kan i också leda till förödande konsekvenser för arbetsgivaren som kan tvingas säga upp assistenterna då ingen timersättning utgår och den enskilde riskerar att stå utan personliga assistenter efter en sjukhusperiod. Det är oftast viktigt med uppbyggda rutiner, samverkan och förtroende för en assistent, och detta kan gå förlorat i samband med en sjukhusvistelse.

Många i behov av assistans blir mycket oroliga över detta och kan i vissa fall avstå från nödvändig sjukhusvård av rädsla för att tillfälligt förlora assistansen.

Regeringen bör därför se över regelverket kring assistans vid sjukhusvistelse.

Habiliteringsersättning på lika villkor

Habiliteringsersättning är en ersättning kommuner kan välja att betala ut till personer som deltar i daglig verksamhet enligt LSS. Hur mycket kommunerna betalar är olika.

Vissa betalar inget alls. Den gemensamma nämnaren är dock att ersättningen genomgående är skamligt låg och borde höjas. Regeringen har ekonomiskt uppmuntrat kommunerna att införa och höja ersättningen för daglig verksamhet men några kommuner har ändå inte valt att söka pengarna eftersom de inte vet om stödet bara gäller för i år eller om de kommer att kunna söka stöd även åren efter. En del kommuner vill inte införa någonting för att sedan behöva ta bort det. Bidraget omfattar idag inte personer som deltar i daglig verksamhet enligt socialtjänstlagen, och detta skapar stor orättvisa mellan personer som utför samma arbete på samma arbetsplats. För Sverigedemokraterna är det självklart att habiliteringsstödet även ska omfatta beslut om daglig verksamhet enligt socialtjänstlagen.

Våldsutsattheten inom LSS-verksamheter

Personer med en funktionsnedsättning är många gånger särskilt sårbara för att utsättas för våld. Flertalet studier från USA och Kanada har visat att våldsutsattheten bland kvinnor med funktionsnedsättning är mer omfattande än våldsutsattheten bland kvinnor generellt. Forskning om våld mot funktionsnedsatta är begränsad, inte minst när det gäller våld mot manliga funktionsnedsatta. Personer med funktionsnedsättning riskerar inte bara att utsättas för våld och övergrepp av närstående personer, utan även av de som är anställda att bistå med assistans och vård. Skamligt nog så saknar många kommuner rutiner, inte bara för att upptäcka våldsutsatthet inom LSS-verksamheter, utan även rutiner för hur de ska agera när det uppdagas. Det är av stor vikt att kunskapen kring detta ökar, inte minst bland yrkesverksamma inom vård och omsorg. Hälso- och sjukvården har en nyckelroll i identifierandet av våldsutsatta personer med funktionsnedsättning. Det behövs en nationell uppföljning för att säkerställa att kommunerna fullföljer sina skyldigheter med det förebyggande arbetet kring våld mot funktionsnedsatta, samt att man vidtar de åtgärder som behövs när någon blir utsatt.

Carina Ståhl Herrstedt (SD)

Carita Boulwén (SD)

Leonid Yurkovskiy (SD)

Mona Olin (SD)

Christian Lindefjärd (SD)